

Alue-Integraattori

6/1998 21.12.

- tietoa aluekehityksestä
- information om regional utveckling

■ PÄÄKIRJOITUS

Vuosi 1998 1

■ EUROOPAN UNIONI

Rakennerahastouudistus

Rakennerahastouudistuksen

välitilinpäätös 2

Tavoiteohjelmat

Tavoite 6 -ohjelma 3

Tavoite 2 -ohjelma 3

Tavoite 5b -ohjelma 4

Yhteisöaloitteet ja pilotit

INTERREG II A 5

INTERREG II C 6

Pohjoisen Periferian Artikla 10 7

URBAN 7

Komiteat/Kokoukset

ESDP-seminaari Espanjassa 8

Kaupunkiforum Wienissä 8

■ POHJOISMAINEN YHTEIS- TYÖ JA ALUEPOLITIikka

NÄRP-kokous 9

■ SVENSK RESUMÉ 10

PÄÄKIRJOITUS

Vuosi 1998

Alue- ja rakennepolitiikan kannalta kulunut vuosi oli mielenkiintoinen taitekohta. Työn alla ovat olleet samanaikaisesti nykyisen ohjelmakauden 1995–1999 päättäminen ja uuden kauden 2000–2006 valmistelut. Unionin tasolla Agenda 2000 -käsittely rakennerahastouudistuksen ja rahoituksen osalta on ollut mittavin tehtäväkokonaisuus. Kansallisen aluekehityksen kannalta kaupunkipolitiikan käynnistäminen ja osaamiskeskusohjelman uudistaminen ovat kiinnostavia tehtäväalueita. Rakennerahasto-ohjelmien seurantajärjestelmään on panostettu vahvasti. Internet-teknologiaa soveltava tietojärjestelmä FIMOS on huippunäyte suomalaisesta alan osaamisesta.

Ensi vuosi tulee olemaan alue- ja rakennepolitiikan kannalta äärimmäisen kova haaste. Me suomalaiset joudumme huolehtimaan siitä, että Agenda 2000 luotsataan satamaan vuoden loppuun mennessä. Tämä on tietävästi mittasuhteiltaan suurin ja luonteeltaan kansainvälinen haaste, mitä suomalaisella koneistolla on koskaan rauhan aikana ollut. Asian viemiseksi päätökseen ei riitä, että teemme parhaamme; meidän on myös onnistuttava kaikessa siinä, mitä teemme.

Aluepolitiikassa meillä on myös muita vaativia tehtäviä. Nykyiset ohjelmat on toteutettava tehokkaasti lop-

puun. Ei riitä, että rahat saadaan kulu-
maan vaan ne on käytettävä aluekehityksen kannalta tärkeimpien hankkeiden toteuttamiseen. Uudet rakennerahasto-ohjelmat on viimeisteltävä ensi vuoden loppuun mennessä ja ne jätetään komissiolle vuoden 2000 alussa. Uusiin ohjelmiin sisältyy myös uusi ja uudistettu rakennerahastojen hallintojärjestelmä, jonka tehtävänä on luoda edellytykset sille, että aluekehitysohjelmat voidaan tehokkaasti toteuttaa ja luoda entistä vaikuttavampia hankkeita alueiden kehittämiseen.

Lämmin kiitos hyvästä yhteistyöstä kuluneen vuoden aikana!

RAUHALLISTA JOULUA JA ONNEA VUODELLE 1999

Paavo Pirttimäki

Rakennerahastouudistuksen välitilinpäätös Itävallan puheenjohtajakaudesta

1. Kaikki tarpeellinen on päätöksentekoa varten pöydällä

Työ on edennyt Itävallan puheenjohtajakaudella tehokkaasti. Rakennerahastoasetukset, yleisasetus ja rahastokohtaiset asetukset, on käsitelty useampaan kertaan. Keskeisiä poliittisia kysymyksiä lukuun ottamatta kaikista artikloista on saatu aikaan puheenjohtajan kompromissiesitykset, jotka on kirjoitettu artiklamuotoon. Yksityiskohtaisia muotoiluja ja käsitteitä on jo kehitelty varsin pitkälle.

Ongelmia on tosin vielä yksityiskohdissakin. Yleisasetustekstissä oli marraskuun puolessavälissä maiden alaviitteitä (merkitsevät useimmiten eriävää kantaa ajankohtaiseen kompromissiesitykseen) noin 400. Niitä on tosin vielä sen jälkeen vähennetty. On hyvä muistaa, että säilyvät alaviitteet ovat säännön mukaan niitä ongelmallisimpia, joten työtä riittää vielä yksityiskohtienkin kanssa.

Komissio on myös alkanut informoida tuki-intensiteettien laskentamenetelyistä ja alueellisten tavoitteiden väestökattavuuksien tilastoperustasta. Komissiossa ovat myös parhaillaan käsittelyssä kansallisten aluetukialueiden maittaiset määrittämisperusteet (väestökattavuudet). Näin on mahdollista entistä tarkemmin arvioida maittaista rahoituksen kohdentumista.

Itävaltalaiset tekivät sen, minkä lupasivatkin: kompromissiesitykset on laadittu niistä kysymyksistä mistä se on ollut mahdollista, maiden eriävät kannat on kartoitettu, keskeiset poliittiset erimielisyydet ovat nyt tiedossa ja muiltakin osin tarpeellinen tausta-aineisto on valmistunut. Varsinainen poliittinen päätöksentekoprosessi voisi siis alkaa.

2. Rahoitusratkaisu

Agenda 2000:n vaikein kysymys muodostuu rahoitusratkaisusta. Useat maat ovat kritisoineet komission rahoitusesitystä. Kritiikin taustalla on nettomaksajamaiden näkemys rahoitustaakan raskaudesta. Sitä halutaan keventää. Syksyn aikana nettomaksajamaat ovat esittäneet oman vakautusratkaisunsa. Esitys merkitsi rakennerahastorahoituksen radikaalia supistamista siitä, mitä komissio esitti Agenda 2000:ssa. Supistus kohdistuisi sekä nykyisten jäsenmaiden rakennerahas-

torahoitukseen että koheesiorahastorahoitukseen merkiten komission esitykseen verrattuna vajaan parikymmenen prosentin pudotusta.

Koheesiomaat vastustavat voimakkaasti ko. säästöesitystä ja pitävät komission esitystä miniminä. Eräät maat asetuvat näiden blokkien väliin ja edellyttävät niin maatalous- kuin rakennerahastouudistuksen sekä laajentumisen toteuttamista suunnitelmien mukaan. Tämän jälkeen voidaan tiukalla taloudenpidolla toteuttaa säästötoimenpiteitä. Mm. Suomi asettui tämän kolmannen linjan kannalle.

Rahoitusratkaisusta sopiminen muodostuu jatko työn etenemisen kynnyksikysymykseksi. Tämä lienee sanomattakin selvää. Se sätelee myös jatkossa aikataulussa pysymistä.

3. Wienin huippukokous

Jos Itävallan puheenjohtajakausi olikin onnistunut rakennerahastouudistuksen teknisen valmistelun suhteen, niin samaa ei voida sanoa sen poliittisesta etenemisestä. Kokousta valmisteltiin ulkoministerien konklaavissa 6.12. ja sitä ennen Coreperissa. Tuloksena oli täydellinen vesiperä. Yhteistä säveltä ei löytynyt siitä, mitä huippukokouksessa sanottaisiin rahoituksesta tai rakennerahastouudistuksen sisältökysymyksistä.

Puheenjohtajan yritykset yhteiseksi julkilausumaksi saivat aikaan ainoastaan ristiriitojen syvenemisen. Ministeri **Halonenkin** joutui uhraamaan itsenäisyyspäiväjuhllaisuudet taisteluun Suomen syrjäseutujen puolesta. Suomikin joutui käydyssä keskustelussa aikaisemmasta poiketen selvästi syventämään äänenpainojaan.

Wienissä Agenda 2000:sta jäi käteen ainoastaan vakuuttelut aikataulusta: maaliskuuhun mennessä tulee ratkaisujen olla valmiina.

4. Saksan puheenjohtajakauden aloitus

Saksahan on valmistautunut puheenjohtajuuteensa vaihtamalla hallitusta. Uudessa hallituksessa Agenda 2000:sta vastaa valtiovarainministeri **Lafontaine**. Ne Wirtschaftsministeriumin virkamiehet,

jotka käsittelevät rakennerahastouudistukseen liittyviä asioita, siirtyvät valtiovarainministeriöön, muilta osin rakennerahastovalmistelu jää Wirtschaftsministeriöön. Myös valtiosihteerin, osastopäällikkö ja yksikköpäällikkö vaihtuvat. Siis täysin uudet miehet ja naiset tulevat remmiin. Rakennetoimien työryhmän (SAWG) puheenjohtajaksi tulee toimistopäällikkö **Neueder** ja Saksan edustajana SAWG:ssä jatkaa toimistopäällikkö **Keiser**.

Neueder ilmoitti SAWG:n kokouksessa, että tammikuun alussa mennään asetukset vielä kerran läpi. Sen jälkeen keskeiset poliittiset kysymykset nousevat Coreperiin ja ministerineuvostoon. Prosessin aikana ne aina tarpeen mukaan palaavat työryhmään.

Saksalla on oman ilmoituksensa mukaan käytössä viisi viikkoa saada ratkaisu aikaan. He ovat ilmoittaneet ao. työryhmien kokoontuvan säännöllisesti kolmena päivänä viikossa. Siis valmiudet aikataulun mukaiseen etenemiseen ovat ole-

massa. Tarkoitus on jatkossa keskittyä oleellisiin kysymyksiin ja etsiä niihin ratkaisut. Saksa on jo nyt korkeimmalla mahdollisella tasolla yhteydessä jäsenmaihin ja kartoittaa maiden tärkeimmät intressit ja valmiudet kompromisseihin. Tämän jälkeen Saksa varmaan aika nopeasti valmistele ensimmäisen todellisen kompromissiesityksensä.

5. Mitenkäs meidän sitten käy?

Agenda 2000 -esitys oli rakennerahastouudistuksen osalta Suomelle hyvä esitys. Myös Eurostatin alue-BKT-tilaston viimeiset tiedot olivat meille edulliset: Itä-Suomi tulee selvästi mukaan tavoitteeseen 1. Koko tilanteen absurdiushan on siinä, että tässä on odoteltu mahdollisimman huonoja kasvulukuja, jotta em. tulos saavutettaisiin.

Viimeisten viikkojen aikana on sitten tullut esiin tietoja siitä, kuinka eri kriteerejä painotetaan tuki-intensiteettejä laskettaessa. Kaikki tiedot eivät vielääkään ole aivan selviä, ja niitä vielä yhdessä komission kanssa tarkennetaan. Nyt näyttää kuitenkin siltä, että ko. kriteerit ja niiden painot eivät muodostu meille parhaiksi mahdollisiksi. Työttömyyden paino on pieni ja kansallisen varallisuuden merki-

tys korostuu. Sellaisia hyvinvoinnin mitareita korostetaan, jotka hyvin organisoituissa maissa eivät nouse korkeiksi. Odotettu jättipotti on supistumassa varsin kohtuulliseksi. Tähän vaikuttaa myös se, että meidän tilastotietomme ovat paranemassa tämän harjoituksen kannalta aivan liian nopeasti.

Me tulemme saamaan sen rakennerahastorahoituksen, mikä meille kriteerien perusteella kuuluu. Me tietenkin pyrimme edelleenkin vaikuttamaan siihen, että kohdentamiskriteerit ja niiden painot ovat oikeudenmukaiset.

Eiköhän yritetä muistaa se, että tulevan rahoituksen määrä ei ole keskeinen

kysymys, vaan se kuinka rahoitus käytetään. Toimeliaisuus pitäisi suunnata jatkossa siihen, että saadaan EU:n rahoittamista rakennetoimista pysyviä tuloksia.

*Risto Tienari
Suomen EU-edustusto*

Tavoiteohjelmat

Tavoite 6 -seurantakomitea tarkisti ohjelman rahoituskehystä maakuntien painotusten mukaisesti

Tavoite 6 - ohjelman seurantakomitea muutti ohjelman rahoituskehyksiä vastamaan entistä paremmin alueiden tarpeita. Seurantakomitea haluaa varmistaa tavoite 6 -ohjelman tarjoamien rahoitusmahdollisuuksien täysimääräisen hyödyntämisen Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttujen alueiden kehittämisessä. Seurantakomitea kokoontui Helsingissä 1.–2.12.1998.

Tarkistukset ovat koko ohjelman tasolla pieniä eivätkä ne merkitse uusia strategisia linjauksia. Muutosten merkitys on kuitenkin huomattava maakunnissa, koska nyt alueelliset painotukset voidaan ottaa aiempaa paremmin huomioon. Tavoitteena on samalla varmistaa, että kansallinen rahoitus pystytään kohdentamaan ohjelman kannalta oikein ja että sen toteutus on joustava.

Hankkeistusta vahvistetaan ohjelman loppukaudella

Tavoite 6 -ohjelman loppukauden hankkeissa erityisten toimien kohteena ovat mekaaninen puuala, tietoteknologia,

matkailu, puun energiakäyttö, luomu- ja luonnontuoteala sekä pk-yrittäjyyks ja uudet yritystoiminnan muodot. Ohjelmaan on palkattu näitä alueita varten kymmenen asiantuntijaa, joiden tehtävänä on muun muassa hankkeiden käynnistäminen ja verkottaminen sekä yhteistyön edistäminen. Nämä ns. hankeaktivaattorit ovat toimineet syksyn ajan ja saadut kokemukset ovat lupaavia.

Muutokset on valmisteltu ohjelmassa mukana olevilla alueilla ja niissä on huomioita maakuntien liittojen arviot ohjelman eri osien rahoitustarpeesta. Lisäksi valmistelussa on otettu huomioon tähän asti toteutunut ohjelma sekä ohjelman riippumattomien arvioijien suositukset.

Tavoite 6 -ohjelma on edennyt hyvin

Tavoite 6 -ohjelma on edennyt hyvin kaikissa kahdeksassa maakunnassa, joissa ohjelmaa toteutetaan. Ohjelman EU-varoista oli syyskuun seurantatietojen mukaan sidottu vastuuviranomaisten päätöksin 65 prosenttia eli 1,8 miljardia mark-

kaa. Yksityisen ja kunnallisen rahoituksen osuus on ohjelmassa ollut ennakoitua suurempaa.

Kaikkiaan ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden määrä on jo lähes 7000. Lisäksi maatalousrahastosta oli tehty 60 000 päätöstä epäsuotuisten alueiden tuesta (ns. LFA-tuki).

Tavoite 6 -ohjelmaa toteutetaan Pohjois- ja Itä-Suomessa vuosina 1995–1999. Ohjelman rahoituskehys on vuosien 1996–1997 inflaatiokorjaus huomioon otettuna yhteensä 7,9 miljardia markkaa, josta EU:n rakennerahastojen osuus on 2,8 miljardia markkaa.

Ohjelman rahoituskehyksiä tarkistettiin edellisen kerran vuosi sitten ja ohjelman joustavan toteutuksen varmistamiseksi ollaan jo valmistautumassa uusiin muutoksiin. EU:n nykyinen rakennerahastokausi päättyy ensi vuoden lopussa. Tämän jälkeen ei tavoiteohjelmien puitteissa voida enää tehdä uusia rahoituspäätöksiä ja kaikki raha, jota siihen mennessä ei ole sidottu hankkeisiin, jää ohjelmassa käyttämättä.

Marja Taskinen

Tavoite 2 -ohjelmaan muutoksia

Tavoite 2 -ohjelman rahoitussuunnitelmaan hyväksyttiin muutoksia tavoite 2 -alueiden esityksestä seurantakomitean kokouksessa Imatralla 14.–15.12.1998.

Ohjelman rahoituksen painopiste säilyi edelleen yritystoimintaa tukevana, siihen suunnataan valtaosa EU-rahoituksesta (41 %). Lisärahoitusta siirrettiin tavoite 2 -alueiden yritystoimintaa tukevan infrastruktuurin, kaupunkiympäristön sekä

kulttuuri- ja matkailuvetovoiman kehittämiseen noin 45 miljoonaa markkaa EU-rahoitusta. EU-rahoituksen osuus toimintalinjassa kasvoi siten 6 prosenttiyksikköä 32 prosenttiin ohjelman kehiksestä. Pääasiassa varoja vähennettiin yritysten verkostoitumis- että kansainvälistymistoimenpiteistä, jotka eivät ole edenneet alkuperäisen arvion mukaisesti sekä ohjelman uuden teknologian ja siihen liittyvän

osaamisen kehittämiseen keskittyvästä toimintalinjasta 2. Lisärahoitusta siirrettiin sen sijaan pk-yritysten toiminnan aktivointiin (toimenpidetekonaisuus 1.1.).

Esitettyjen muutosten syinä ovat esim. Satakunnassa, Kymenlaaksossa ja Jyväskylässä vuoden alussa tapahtunut kansallisen tukialueaseman muutos, joka on pie-

mentänyt yritysrahoituksen tarvetta aikaisemmin arvioidusta. Sosiaalirahaston rahoituksen painopistettä siirrettiin teknologiaosaamisen tukemisesta enemmän yritysten henkilöstön koulutukseen, jolle on ilmennyt aikaisempaa arviota enemmän kysyntää.

Rahoitussuunnitelman muutokset merkitsevät samalla ohjelman kansallisen julkisen rahoitusrakenteen muutosta, sillä kuntarahoituksen osuus kasvaa noin 26 miljoonalla markalla. Kuntien osuus julkisesta rahoituksesta nousi siten prosenttisyksiköllä noin 19 prosenttiin, valtion osuuden laskiessa vastaavasti aikaisemmasta arviosta. EU:n osuus ohjelman julkisesta rahoituksesta säilyi ennallaan 38 prosentissa.

Ohjelman toteutus etenee vaihtelevasti

Syyskuun loppuun mennessä vuosien 1997–99 aikana käytettäväksi tarkoitettuja EU-varoista (785 milj. mk) oli sidottu hankkeisiin hiukan alle puolet (46 %) eli noin 357 miljoonaa markkaa. Ohjelman eteneminen vaihtelee alueittain ja ohjelman osittain. Parhaiten toteutus edistyy luonnollisesti niillä alueilla (Itä-Uusimaa ja Varsinais-Suomi), joilla ohjelman kokonaisrahoitus on suhteellisen pieni. Satakunta, jonka saama EU-rahoitus ohjelmakaudella on noin 175 miljoonaa markkaa, on sitonut hankkeisiin jo yli puolet käytettävissä olevista varoista. Hitaaimmin toteutus näyttää etenevän Kymenlaaksossa ja Kokkolan seudulla, joiden EU-rahoituksesta alle 40 prosenttia on sitoutunut hankkeisiin.

Ohjelman sisällön mukaisesti tarkasteltujen parhaiten on edistynyt infrastruktuurin ja kaupunki- sekä luonnonympäristön kehittämiseen suunnattu toimintalinja 3. Sen EU-rahoituksesta oli syyskuun loppuun mennessä käytetty jo 58 % eli 118 miljoonaa markkaa. Yritystoiminnan kehittämiseen tarkoitettuja toimintalinjan

1 varoista oli syyskuun lopussa käytetty 45 %. Erityisesti pk-yritysten toiminnan kehittämiseen varatuista varoista 73 % oli sitoutunut yritysten hankkeisiin. Tavoite 2 -alueet esittivätkin kyseiseen toimintaan lisärahoitusta ohjelman muista, hitaammin edenneistä osista.

Ohjelman kolmesta toimintalinjasta teknologian ja tutkimuksen kehittämiseen ja siihen liittyvän osaamisen kehittämiseen varatuista EU-varoista oli syyskuun lopussa käytetty hankkeisiin vain noin kolmannes. Hitaaseen edistymiseen vaikuttaa alueittain niiden erilaiset lähtökohdat. Niillä alueilla, joilla jo entuudestaan on hyvät edellytykset ja pitkä yhteistyökulttuuri korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä yritysten välillä, syntyy luonnostaan yhteisiä tutkimus- ja kehittämishankkeita. Keski-Suomessa on pystytty hyödyntämään ohjelman mahdollisuuksia tässä suhteessa erityisen hyvin. Samansuuntaista on edistyminen niillä alueilla, joilla toimii ammattikorkeakoulu.

Ohjelman arvioijilta väliraportti

Jyväskylän yliopiston Taloudellisen osaston Tutkimuskeskuksen johtama arviointiryhmä ei antanut täyttä tukeaan esitetyille ohjelman rahoitussuunnitelman muutoksille. Ryhmän mielestä ohjelmaa olisi tässä vaiheessa tuloksellisempaa toteuttaa määrällisesti ja sisällöllisesti suunnitellulla tavalla. Edelleen arvioijien mielestä on tarvetta sellaisista hankkeista, joiden avulla luodut edellytykset voivat muuttua käytännön toiminnaksi ja kasvusäyksiksi sekä konkreettisiksi elinkeino- ja verkottumis- ja yhteishankkeiksi.

Koska ohjelmakausi on kuitenkin pian loppumassa, halusi ohjelman seurantakomitea turvata alueille suunnattavan rahoituksen täysimääräisen hyödyntämisen. Rahoitusta em. elinkeino- ja verkottumishankkeille on kuitenkin edelleen saatavissa.

Arvioijien mielestä ohjelma on merkinnyt maakunnille ainakin kolmea asiaa:

Ensimmäinen on viranomaisten välisen yhteistyön lisääntyminen. Sen tiivistymistä on auttanut myös TE-keskusten syntyminen.

Toiseksi tavoite 2 -ohjelman tuki on monille alueille ja hallinnonaloille merkinnyt käytössä olevan määrärahan lisäystä. Markkamääräisen kasvun vaikutusta suurempana arvioijat pitävät kuitenkin varojen katalysaattorivaikutusta, joka on aktivoitunut eri organisaatiot, erityisesti kunnat herkemmin mukaan koko alueen kehittämiseen.

Kolmantena arviointituloksena on havainto, että noin puolet rahoitetuista hankkeista olisivat jääneet toteutumatta ilman tavoite 2 -ohjelman tukea. Vain yritysten investointihankkeissa tuen merkitys oli pienempi tai hanke olisi joissain tapauksissa toteutunut jopa ilman EU-rahoitustakin. Väliraportti julkaistaan SM:n julkaisuna heti ensi vuoden alussa.

Indeksointivaroja jaettiin alueille ja uuden ohjelman valmisteluun

Seurantakomitea jakoi lisäksi ohjelman indeksointivaroja alueiden pääasiassa kuntien osarahoituksella toteuttamiin hankkeisiin, Finnvera Oyj:n toimintaan tavoite 2 -alueilla ensi vuonna sekä tavoite 2 -alueilla toimivien osaamiskeskusten rahoitukseen. Lisäksi jatkettiin tavoite 2 -alueilla toimivien hankeasiamiesten toiminnan rahoitusta vuoden 1999 loppuun sekä varauduttiin seurantajärjestelmän ylläpito- ja kehittämiskustannuksiin sekä uuden ohjelmakauden ohjelmien valmisteluun tarvittavien selvitysten rahoitukseen. Kaikkiaan indeksointivaroja jaettiin nyt noin 16,5 miljoonaa markkaa. Seuravassa kokouksessa päätettäväksi jäi vielä noin 4,5 miljoonaa markkaa.

Tarja Arajärvi

Tavoite 5b -seurantakomitea kokoontui Seinäjoella

Maaseutumaisten alueiden kehittämiseen tähtäävän tavoite 5b -ohjelman seitsemäs seurantakomitean kokous pidettiin 10.–11. joulukuuta Seinäjoella. Kokouksessa päätettiin mm. tavoite 5b -ohjelman vuosien 1998–99 indeksointivarojen käyttöönotosta. Indeksointivarojen suuruus on noin 48 miljoonaa markkaa EU-osuutena. Kotimaista vastinrahaa tulee vastaavasti sitoutua vähintään samansuuruisen määrän. Päätöksen mukaan maakuntien omiin omaehtoista kehittämistä korostaviin hankkeisiin käytetään indeksointivaroja EU-osuutena 26 miljoonaa

markkaa ja maakuntien välisiin ns. yhteistoimintahankkeisiin vastaavasti EU-osuutena 14,5 miljoonaa markkaa. Ohjelman päättämiseen ja tulevaan ohjelmakauteen valmistautumiseen varattiin teknisenä tukena indeksointivaroista EU-osuutena 1 miljoonaa markkaa. Lisäksi päätettiin ehdollisena, että 1 miljoonaa markkaa EU-osuutena käytetään Kera Oyj:n pien- ja naisyritysjäläinojen rahoitusosuutena edellyttäen, että indeksointivarojen kansallisena vastinrahana voidaan käyttää valtion rahoitusta. Kyseiset lainamuodot otettaisiin tavoite 5b -ohjelmassa käyt-

töön uutena rahoitusmuotona.

Kokouksessa keskusteltiin eri kokouskohtien yhteydessä paljon ohjelman päättämiseen ja myös uuteen ohjelmakauteen liittyvistä kysymyksistä. Ohjelman päättämisen suhteen korostettiin erityistä tarvetta toimenpiteisiin, joilla varmistetaan ohjelmavarojen täysimääräinen hyödyntäminen sekä seurantatietojen oikeellisuus. Kokouksessa päätettiin viiden alueen osalta rahoituksen uudelleensuuntaamisesta ja sovittiin samalla, että kevään

kuluessa tehdään lopulliset tarvittavat muutokset ohjelmaan. Muutoksilla pyritään varmistamaan suunniteltujen hankkeiden mukaisen rahoituksen saanti alueilla. Tulevaa ohjelmakautta koskien esitettiin tarvetta alueellisten selvitysten laatimiseen. Kokouksessa päätettiin, että nykyisen ohjelman teknisen tuen varoja voidaan käyttää selvityksiin, joissa sekä analysoidaan tähänastisia kokemuksia että pohjustetaan tulevan kauden strategioita.

Kokouksessa käytiin myös läpi maaseutuyhteisöaloitteen (LEADER II) tilanne tavoite 5b -alueilla. Toteutustilannetta pidettiin hyvänä ottaen huomioon, että todellista toteutusaikaa on ollut vasta puolitoista vuotta. Hankkeita oli käynnistynyt yli 900 ja hankerahoitusta sidottu lokakuun puoliväliin mennessä EU-kehityksestä 48,1 prosenttia. Keskeisimpänä tähänastisena saavutuksena pidettiin ehkä kuitenkin maaseudun ihmisten 'mobilisointumista' paikallisessa kehittämisessä. Arviointiraportissa tosin nostettiin esille tiettyjä ongelmia koskien paikallisten LEADER-ryhmien (tavoite 5b -alueilla 12 ryhmää) ja valtakunnallisen LEADER-toimenpideohjelman välistä osittaista kohtaamattomuutta esimerkiksi tavoitteiden osalta.

Tavoite 5b -ohjelmavaroista on 70 prosenttia sidottu hankkeisiin

Ohjelman viiden vuoden EU-rahoituskehys on 1,1 miljardia markkaa, josta on

sidottu alueellisten yhteistyöryhmien päätöksin 70 prosenttia, kun ohjelmakaudesta (1995–99) on jäljellä runsas vuosi. Ohjelman kokonaisrahoitus, kansallinen julkinen ja yksityinen rahoitus mukaan lukien, on 3,5 miljardia markkaa. Ohjelman toteuttamisvauhti on hitaahkon alun jälkeen selvästi kiihtynyt ja on nyt suunnitellussa aikataulussaan. Ohjelman EU-varat tultaneen kokonaisuudessaan sitomaan hankkeisiin vuoden 1999 loppuun mennessä.

Alueittaiset erot toteutuksessa ovat kuitenkin varsin suuret. Syyskuun 1998 lopun seurantatietojen mukaan Uudenmaan ja Etelä-Karjalan tavoite 5b -alueilla ohjelmavaroista oli sidottu yli 85 prosenttia ja Itä-Uudenmaan ja Pohjois-Savon tavoite 5b -alueilla vastaavasti yli 80 prosenttia. Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla sitomisaste oli noin 75 prosenttia. Päijät-Hämeen ja Keski-Suomen kohdalla oli vielä huomattavasti kirittävä. Seurantatietojen mukaan sitomisaste oli noin 55 prosenttia.

Tähän mennessä tavoite 5b -ohjelmassa on käynnistetty 7700 hanketta. Tyypillisiä aluekehitysrahaston (EAKR) hankkeita ovat pienten ja keskiuurien yritysten investointi- ja kehittämishankkeet sekä uusia pk-yrityksiä synnyttävät hankkeet. Ohjelmassa on myös ympäristö- ja maaseudun infrastruktuurihankkeita.

Euroopan maatalousrahaston (EMOTR) rahoitusta on käytetty maatalojen toiminnan monipuolistamiseen ja maaseutumatkailun kehittämiseen.

EMOTR-hankkeita ovat lisäksi esimerkiksi kylien kehittämishankkeet. Niissä laaditaan kyläsuunnitelma, kunnostetaan rakennuksia ja ympäristöä ja luodaan näin työllistymismahdollisuuksia kyläläisille.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osarahoittamilla koulutushankkeilla on parannettu maaseudun asukkaiden ammatitaitoa ja valmiuksia itsensä työllistämiseen.

Tavoite 5b -ohjelmalla vaikutettu 63 000:n työpaikan säilymiseen

Ohjelmalla on vaikutettu sekä uusien työpaikkojen syntymiseen että olemassa olevien työpaikkojen säilymiseen. Yhteensä 63 000 työpaikkaa on joko luotu tai säilytetty ohjelman toimenpiteiden avulla. Luku ylittää huomattavasti alun perin asetetun tavoitteen (22 000 uutta tai turvattua työpaikkaa ohjelmakauden aikana). Suurin osa työpaikoista, eli noin 54 000, liittyy työpaikkojen turvaamiseen ja erityisesti maatalousrahaston hankkeisiin. Myös työttömyysaste on pienentynyt ja työttömyys on laskenut nopeammin verrattuna ohjelmakauden alkuvuosiin. Alueellisia eroja kuitenkin on. Eniten työttömyys on vähentynyt Etelä-Pohjanmaalla ja vähiten Etelä-Karjalassa. Viime vuosien työttömyyden lasku johtunee toisaalta ohjelman toteuttamisen edistymisestä ja toisaalta taloudellisen kasvun yleisestä lisäyksestä.

Pasi Rantahavari

Yhteisöaloitteet ja pilotit

INTERREG II A -seurantakomiteat kokoontuivat

Etelä-Suomen rannikkoseutu-, Kaakkois-Suomi- ja Karjala-ohjelmien seurantakomiteat kokoontuivat peräkkäisinä päivinä ohjelma-alueilla Lahdessa, Savonlinnassa ja Joensuussa.

Seurantakomiteat hyväksyivät ohjelmien yhteisen arvioijan väliarviointiraportin. Arvioijan edustajan yleisnäkemyks ohjelmien toteuttamisesta oli positiivinen. Arviointityö on tapahtunut melko lyhyellä aikavälillä (kesä 1997 – syksy 1998), joten pitkän aikavälin vaikutuksia on hankala vielä arvioida. Arviointiraportissa esitetään muutamia suosituksia erityisesti tämän ohjelmakauden loppua varten. Raportin ovat tehneet yhteistyössä VTT Yhdyskuntateknikka ja Joensuun yliopisto. Se tullaan piakkoin julkaisemaan Sisä-

asiainministeriön aluekehitysosaston julkaisusarjassa.

Kokouksissa käsiteltiin myös ohjelmien toteutustilannetta. Ohjelmien hallintokomiteoiden edustajat esittelivät puolivuotisraportissa ohjelmien sitoumus- ja maksatustilanteet. EU-rahamen sitoumustilanne on hyvä (Etelä-Suomen rannikkoseutu 64 %, Kaakkois-Suomi 72 % ja Karjala 73 %), maksatussissa on edelleen ollut viivettä. Seurantakomiteat korostivatkin maksatusten ja sitoumusten jouduttamista ja tarkkaa seuranta ohjelmien viimeisenä toteuttamisvuonna. Samassa yhteydessä keskusteltiin myös vaikeuksista saada hyviä yrityshankkeita mukaan ohjelmiin, sekä INTERREG-ohjelmien ja PHARE/TACIS-ohjelmien yhteensovi-

tusongelmista.

Ohjelmien rahoituskehyksiä muutettiin vastaamaan paremmin ohjelma-alueen tarpeita. Muutokset tehtiin rahastojen sisällä toimenpidekokonaisuuksien välillä, samoin vuosien 1997–98 indeksointivarat sisällytettiin ohjelmien rahoituskehyksiin.

Kokousten lopuksi keskusteltiin lyhyesti nykyisten ohjelmien sulkemisesta ja uusien ohjelmien valmistelun käynnistymisestä. Näihin kysymyksiin tullaan palaamaan vielä seuraavissa seurantakomitean kokouksissa keväällä.

Tiina Ranta-Lasila

Itämeren INTERREG II C -ohjelma etenee vauhdikkaasti

Itämeren INTERREG II C -ohjelman ohjaus- ja seurantakomiteat kokoontuivat Kielissä 2.–4.12.1998. Ohjauskomitea käsittelee toisen hakukierroksen hakemuksia, jonka lisäksi saatiin informaatiota mm. ensimmäisen hakukierroksen hankkeiden käyntiinlähdestä ja niihin liittyvien PHARE/TACIS-hakemusten käsittelystä. Ohjauskomiteassa Suomea edustivat **Antti Uusi-Hakala** ja **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä, **Risto Kärkkäinen** ympäristöministeriöstä ja **Martti Ahokas** Keski-Suomen liitosta.

Seurantakomitea käsittelee mm. hankkeille tarkoitettua lainajärjestelmää, teknisen avun budjettia, evaluointia sekä ohjelman toteuttamistilannetta ja tarkistamistarpeita. Seurantakomiteassa Suomea edustivat Uusi-Hakalan (puheenjohtaja) ja Ekestamin (avustaja) ohella **Pekka Kangas** ympäristöministeriöstä ja **Kari Paikarinen** Suomen Kuntaliitosta. **Susanne Björkholm** Ahvenanmaan maakuntahallituksesta osallistui tarkkailijana.

Suomen kansallinen neuvoo-antava työryhmä käsittelee kokouksen asialistaa ja erityisesti toisen hakukierroksen hankkeita kokouksessaan 27.11.1998.

Toisen hakukierroksen hankkeet valittu – jo 86 prosenttia EU-varoista sidottu

Toinen hakukierros päättyi 1.10.1998, johon mennessä sihteeristö vastaanotti yhteensä 41 hakemusta. Niistä yhteensä 36 oli muodollisesti tukikelpoisia. Niiden hakema EU-rahoitus oli yhteensä 17,9 miljoonaa ecua, mikä ylitti noin 3,6 miljoonalla eculla jäljellä olevan kehyksen. Päähakijan sijaintimaan mukaan hankkeet jakautuivat seuraavasti: 11 suomalaista, 9 saksalaista, 9 ruotsalaista ja 7 tanskalaisista. Yhteensä 28 hankkeesta oli yksi tai useampi suomalainen kumppani. Sihteeristö (arviointitiimi) esitti, että 18 hanketta hyväksyttäisiin (A-kategoria), 7:stä käytäisiin tarkempi keskustelu (B-kategoria) ja 11 hylättäisiin (C-kategoria).

Ohjauskomitea käsittelee kaikki 36 hanketta yksitellen. Käsitteilyn tuloksena komitea päätti hyväksyä 22 hanketta, joista kuusi suoraan ja 16 erilaisin ehdoin. Viimeksi mainittujen tulee jättää lisäselvityksensä 25.1.1999 mennessä. A-hankeitten lisäksi hyväksyttiin kolme B-hanketta ja yksi C-hanke. Hyväksytyistä 22 hankkeesta neljässä on suomalainen päähakija. Hankkeiden EU-rahoitus vaihtelee 0,2 ja 1,35 miljoonan ecun välillä. Tämän kierroksen jälkeen on yhteensä sidottu 20,4 miljoonaa ecua EU-rahaa, eli 86 prosenttia käytettävissä olevasta rahoituksesta. Jäljellä on noin 3,3 miljoonaa ecua. Toimenpidekokonaisuuksittain tarkasteltuna rahoituskehys ylittyy tpk:ssa 7.2.1. (alue-suunnittelustrategioiden edelleen kehittä-

minen), kun taas tpk:ssa 7.1.3. (rannikko-alueiden, saariston ja muiden herkkien alueiden kestävä kehityksen edistäminen) on vielä paljon rahoitusta jäljellä. Luettelo ja kuvaukset hyväksytyistä hankkeista tullaan laittamaan ohjelman kotisivulle: <http://www.spatial.baltic.net>.

Erityiseksi ”huolenaiheeksi” nousi suomalaisten partnereiden aktiivisuus ja hyvä menestys. Sidotusta rahoituksesta 4,9 miljoonaa ecua tulee suomalaisille kumppaneille, mikä ylittää Suomen alkuperäisen panostuksen (4,2 milj. ecua) ohjelmaan. Eräiden jäsenmaiden näkemyksen mukaan mikään maa ei saisi ylittää tätä ”kontribuutiotaan”. Tämä vaikutti mm. siihen, että kaikki tällä kierroksella valitut neljä ”lisähanketta” olivat sellaisia, joissa ei ollut suomalaisia kumppaneita. Useampi Suomen kansallisen neuvoo-antavan työryhmän tukema hanke jäi ilman rahoitusta. Tämän periaatteen soveltaminen jatkossa merkitsisi, että suomalaiset partnerit eivät voisi osallistua lainkaan viimeiselle hakemuskierrokselle. Koska Tanskakin on lähellä omaa ”kattoaan”, viimeisellä kierroksella voisivat käytännössä olla mukana vain saksalaiset ja ruotsalaiset partnerit. Suomen näkemyksen mukaan EU-rahoitusta pitäisi kuitenkin käsitellä yhtenä pottina (niin kuin se on esitetty ohjelman rahoitussuunnitelmassa) ja valita laadullisesti parhaat hankkeet. Tämä oli myös komission edustajan näkemys.

Kolmas hakukierros ensi vuonna

Ohjauskomitea päätti järjestää vielä kolmannen hakukierroksen vuoden 1999 aikana. EU-rahoitusta on jäljellä 3–4 miljoonaa ecua (ml. indeksointivarat). Ennen kuin kolmas hakukierros avataan joudutaan kuitenkin ratkaisemaan em. ”maakiintiö-ongelma”. Asiasta on tarkoitus käydä neuvotteluja jäsenmaiden kesken vuoden 1999 alussa. Lisäksi pohdittaneen tarpeita asettaa sisällöllisiä, ajallisia ym. rajoitteita kolmannelle hakukierrokselle. Ohjauskomitea pitää seuraavan kokouksensa 15.3.1999 Gdanskissa, jolloin päätetään kolmannen hakukierroksen ehdoista. Tarkoituksena on että tarkistettu ”hakupaketti” olisi valmiina huhtikuussa. Näillä näkymin hakukierros päättyisi 1.9.1999 ja hankepäätökset tehtäisiin marraskuun alussa.

Lainajärjestelmä hyväksyttiin

Molemmissa kokouksissa käsiteltiin ohjelman varainhallintoviranomaisen (Investitionsbank Schleswig-Holstein) tekemää esitystä ns. ylimenokauden lainaksi (Bridging Loan), jonka avulla voitai-

siin järjestää hankkeiden loppurahoitus ylimenokaudeksi, ennen kuin komissio maksaa viimeisen 20 prosentin rahoituserän. Tämähän tapahtuu vasta sitten kun komissio on hyväksynyt ohjelman loppuraportin, eli aikaisintaan vuoden 2002 lopussa. Lainan korkoa subventoitaisiin EU-rahoista saatavalla korkotulolla. Esitys hyväksyttiin seurantakomitean kokouksessa.

Hankkeiden toteuttaminen on muutenkin lähtemässä käyntiin, kun ns. tukisopimusmalli (Subsidy Contract) nyt on hyväksytty. Tällainen sopimus solmitaan pankin ja kunkin hankkeen päähakijan välillä EU-rahamaksamista varten. Sopimus on toimitettu kaikille ensimmäisen kierroksen hankkeiden päähakijoille ja se on pyydetty palauttamaan allekirjoitettuna pankille tammikuun loppuun mennessä. Toisella kierroksella valittujen hankkeiden päähakijoille järjestetään varainhallintoa koskeva informaatiotilaisuus 29.1.1999.

Evaluattoria haetaan

Ohjelmalle järjestetään tiivis, ensi kevätkaudella toteutettava väliarviointi, johon myös sisältyy indikaattorien tarkentamiseen ja seurantajärjestelmän luomiseen liittyviä tehtäviä. Tarjouspyyntöasiakirja löytyy ohjelman kotisivulta:

<http://www.spatial.baltic.net>.

Tarjoukset pyydetään jättämään sihteeristölle 22.1.1999 mennessä. Tarjoukset arvioi ao. jäsenmaiden edustajista koostuva valintaryhmä ja evaluattorin valinta pyritään tekemään helmikuun aikana.

Teknisen avun budjetti jäi vielä osittain auki ja siitä pyritään päättämään mahdollisimman pian kirjallisessa menettelyssä. Sama koskee Ahvenanmaan maakuntahallituksen asemaa ohjauskomiteassa.

Kielissä ei vielä sovittu seurantakomitean seuraavasta kokouksesta. Joka tapauksessa tarvitaan kokous vuoden 1999 syksyllä, jolloin tehdään tarvittavat muutokset rahoitustaulukoihin (ml. indeksointivarojen kohdentaminen).

Komiteoiden puheenjohtajuudet vaihtuvat

Seuraavissa kokouksissa komiteoiden puheenjohtajuudet vaihtuvat. Ohjauskomitean puheenjohtajuus siirtyy Suomen ympäristöministeriölle (**Risto Kärkkäinen**) ja seurantakomitean puheenjohtajuus Tanskan Ehrvervsfremmestyrelsenille (**Preben Gregersen**).

Harry Ekestam

Pohjoisen Periferian Artikla 10 -ohjelman tilanne

Ensimmäisellä ja toisella hakukierroksella on valittu rahoitettavaksi yhteensä kahdeksan hanketta ja sidottu noin neljänsä ohjelman rahoituksesta. Edellisessä päätöskokouksessa (8.–9.10.1998) päätettiin järjestää seminaari joulukuun puolivälissä hyvien hakemusten lisäämiseksi.

Tämä partenariat-tyyppinen tilaisuus pidettiin 14.–15.12.1998 Åressa Ruotsissa. Siihen osallistui noin 110 henkeä, joista noin 30 Suomesta, edustaen pääasiassa ohjelman rahoitusmahdollisuuksista kiinnostuneita tahoja. Erikseen oli kutsuttu eräiden toisella hakukierroksella jätettyjen tutkimushankkeiden edustajia, tarkoituksena muokata niiden pohjalta nopeasti eteenpäin vietäviä hankkeita. Lisäksi tilaisuuteen osallistui ohjelman hallintoelimen edustajia. Hankeideoita työstettiin eteenpäin neljässä work shop -ryhmässä: maaseudun kehittäminen ja palvelut, pienyritysten kehittäminen ja palvelut, paikallistason suunnittelu (erit. herkällä alueilla) sekä tutkimustoiminta. Tilaisuutta pidettiin hyvin onnistuneena. Yksi konkreettinen tulos oli, että vielä tämän vuoden puolella tullaan tekemään kirjallista menettelyä noudattaen päätös kolmesta toisella hakemuskierroksella esillä olleista tutkimushankkeista.

Åren seminaarin yhteydessä ohjelman hallintoelimet – kansalliset neuvoa-antavat työryhmät sekä yhteinen seuranta- ja hallintokomitea – pitivät myös omat kokouksensa. Seuranta- ja hallintokomitean

kokouksessa päätettiin mm. hallintoryhmän perustamisesta ohjelmasihteeristön tueksi sekä erityisen mikroprojekti -fasiliteetin perustamisesta.

Uusi mikroprojekti -fasiliteetti on tarkoitettu helpottamaan hankeideoiden työstämistä varsinaisiksi hakemuksiksi. Ohjelma-alueen laajuuden ja toimijoiden pienuuden johdosta tämä on usein työllästä ja kallista. Mikrohankkeille voidaan myöntää enintään 5 000 eua ohjelmarahoitusta (enintään 50 % hankkeen kokonaisbudjetista) ja tarkoitukseen varataan yhteensä 150 000 eua. Haku käynnistyy heti ja päättyy 31.5.1999. Vähimmäisvaatimuksina on projekti-idea ja vähintään kaksi osallistujaa kahdesta maasta. Hakemukset voi jättää ohjelmasihteeristölle koska vain em. määräaikaan mennessä. Käsittely kestää noin pari viikkoa ja päätöksen tekee sihteeristö kuultuaan kansallisia ryhmiä. Toivottu tulos on korkealaatuinen projektihakemus. Sellaisen tekemättä jääminen voi myös olla hyväksyttävä lopputulos, ainakin jos hanke on muuten edistänyt verkottumista ohjelma-alueen sisällä. Syyt siihen tulee kuitenkin esittää tarkoin hankkeen loppuraportissa. Lisää tietoa mikroprojekti -fasiliteetista saa ohjelman kotisivulta ja hallintoelinten sihteeristöiltä (ks. jäljempänä).

Ohjelman kolmas hakukierros päättyi 23.12.1998. Siihen mennessä jätetyistä hakemuksista on tarkoitus päättää seuranta- ja hallintokomitean kokouksessa 22.2.1999 Östersundissa, Ruotsissa. Sih-

teeristön arvion mukaan hakemuskäärä tulee kasvamaan huomattavasti edellisiin kierroksiin verrattuna, saattaen nousta noin kolmeen–neljäänkymmeneen.

Seuranta- ja hallintokomitea on jo päättänyt järjestää neljännen hakukierroksen, joka päättyy 19.3.1999. Todennäköisesti tullaan järjestämään vielä viideskin hakukierros ensi vuoden aikana.

Ohjelmaa koskevaa tiedotusaineistoa sekä hakulomakkeet ja täyttöohjeet ym. löytyvät ohjelman kotisivulta:

www.scotnordic.com/northernperiphery.

Ohjelmatietoa/esitteitä saa myös ohjelman pääsihteeristöstä Oulusta

(Mika Rantakokko;
puh.: 08-321 4080;
sähköposti:
mika.rantakokko@ppl.reg.fi;
fax: 08-321 4055)

ja Suomen neuvoa-antavan työryhmän sihteeristöstä Lapin liitosta

(Jouko Jama;
puh.: 016-330 1231;
sähköposti:
jouko.jama@lapponia.reg.fi;
fax: 016-346 658).

Harry Ekstam

URBAN-seurantakomitean kokous 20.11.1998

URBAN-seurantakomitea kokoontui Helsingissä 20.11.1998 Kontulan lähiöasemalla. Samalla seurantakomitea tutustui muutamaan Helsingin ja Vantaan URBANin hankkeeseen.

Yhdyskuntasuunnittelun tutkimuskeskuksen (YTK) ja Helsingin yliopiston Vantaan täydennyskoulutuskeskuksen yhdessä muodostama arviointiryhmä esitelti arvioinnin nykyvaihetta ja väliraporttia. Ensi vaiheen arvioinnissa ongelmalliseksi on osoittautunut ohjelmien tavoitteiden osittainen puuttuminen, selkiytymättömyys ja yleisyys. Jatkossa arvioitsijat keskittyvät hankkeiden vaikuttavuuden

arviointiin ja indikaattoritarkasteluun.

Joensuun URBAN-ohjelman toimenpidekokonaisuuden 2.2. (Asukastupien hankkiminen ja varustaminen) määritellyä muutettiin niin, että kolmannen sektorin työpaikkojen syntymistä edistetään ja siihen liittyviä tiloja perustetaan, peruskorjataan ja varustetaan. Seurantakomitea hyväksyi Joensuun sekä Helsingin ja Vantaan puolivuosisraportit ja totesi samalla ohjelmien ajankohtaisen sitomis- ja maksatustilanteen. Seuraavan kerran seurantakomitea kokoontuu 28.5.1999 Vantaalla.

Mika Honkanen

Komiteat/Kokoukset

Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutusta käsittelevä ESDP-seminaari Espanjassa

Komissio on järjestänyt useita ESDP:n eri suuntaviivoja käsitteleviä seminaareja. Tarkoituksena on syventää keskustelua ESDP-asiakirjan ja INTERREG II C -ohjelmien sisällöstä. Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutukseen syvennyvä seminaari pidettiin Espanjan Salamancassa 15.–16.10.1998. Seminaarisarjan sulkeemiseminaari pidetään helmikuun 2–3 päivinä 1999 Brysselissä.

Kaksipäiväisen seminaarin ensimmäisenä päivänä käsiteltiin maaseudun- ja kaupungin vuorovaikutusta yhteisenä, koko Eurooppaa käsittelevänä teemana. Samalla yritettiin muodostaa tästä yhteistä näkökantaa. Toisena päivänä käsiteltiin ESDP:n käytännön toteutumista muuttaman INTERREG II C ja Artikla 10 (EAKR) hankkeen kautta.

Aihepiiriltään maaseudun ja kaupungin vuorovaikutus -teema on laaja-alainen ja vaikea. Ei ole olemassa yhtenäistä määritelmää, mikä on maaseutua tai kaupunkia. Näkemykset siitä, pitäisikö esimer-

kiksi EU:n luoda tällainen määritelmä menevät ristiin. Suomen kannalta on joka tapauksessa tärkeää, että kansalliset ominaispiirteemme, kuten kaupunkiemme pieni väestömäärä, tunnetaan ja otetaan huomioon. Tärkeää on vaikuttaa siihen, että saadaan aikaan toimivia alueita. Alueiden välisiä linkkejä täytyy vahvistaa toimivuuden lisäämiseksi.

Seminaarissa korostettiin, että on olemassa sekä menestyviä että taantuvia maaseutualueita, kuten kaupunkialueita. Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksessa on olennaisia huomata erot eri suuruisien kaupunkien ja ympäröivän maaseudun välillä. Erityisesti keskisuurten ja pienten kaupunkien merkitys on maaseudulle tärkeä ja toisinpäin. Pienten kaupunkien palvelurakenteen karsituminen vaikuttaa maaseudun toimintakykyyn, koska pienet kaupungit eivät enää voi tarjota kattavasti palveluja ympäröivälle maaseudulle. Lisäksi kaupunkien välisen työnjaon ja erikoistumisen on nähty joh-

tavan samaan suuntaan. Toisaalta kaupungit voivat erikoistumalla ja samanlaisesti verkostumalla lisätä alueellaan olevan ”kriittisen massan” määrää ja näin turvata julkisen ja yksityisen sektorin palvelut vaikutusalueellaan. Maaseudulla etätyö nähdään usein yhtenä ratkaisuna. Seminaarissa todettiin, että Pohjoismaissa on tehty tällä saralla onnistuneita kokeiluja.

ESDP-asiakirjassa on vielä tarpeen käsitellä laajemmin pienten kaupunkien muodostamien verkkojen rooleja ja toisaalta metropolien rooleja. Lisäksi maaseutuun ja sen ominaispiirteisiin pitäisi syventyä monipuolisemmin. ESDP-asiakirjassa ei pohdita paljoakaan kulttuurin merkitystä. Salamancan todettiin olevan hyvä paikka kulttuuriarvojen korostamiseen, koska se on vuoden 2002 kulttuuri-kaupunki.

Mika Honkanen

Kaupunkiforum Wienissä: Kaupunkiseutujen kehittäminen osaksi rakennerahastojen tavoitteita

Komissio järjesti kauan odotetun kaupunkiforumin Wienissä 26.–27.11.98. Forumiin osallistui kaupunkien ja muiden tahojen edustajia sekä alueuunnittelusta ja aluepolitiikasta vastaavia virkamiehiä kaikkiaan noin 600. Puheenvuoroja kuultiin myös EU-hakijamaista.

Yksimielisiä oltiin siitä, että rakennerahastojen tavoiteohjelmiin tulee sisällyttää kaupunkiseutujen kehittämistoimia. Toinen selkeä tarve oli luoda eri näkökulmia – taloudellisia, sosiaalisia, kulttuurisia ja ympäristöllisiä – yhdistäviä laaja-alaisia kaupunkien kehittämistoimia.

Suurin huoli oli kaupunkiuottuvuuden saaminen uusiin tavoiteohjelmiin. Nykyisestä 2-ohjelmasta oli hyviä kokemuksia. Agenda 2000:ssa ei esitetä kaupunkeihin kohdistuvaa yhteisaloitetta, mutta monet halusivat säilyttää URBAN-yhteisöaloitteen, perusteluna sen kokonaisvaltaisen näkemys kaupunkialueen kehittämiseen ja innovatiivisuus sekä sen tarjoama suora kanava kaupunkien ja komission välillä.

EU:n uusi kaupunkiasiakirja

Forumien keskustelun pohjana oli Komission tuore kaupunkiasiakirja Kaupunkien kestävä kehittäminen Euroopan unionissa: Toimintakehys, KOM(1998) 605. Asiakirjassa todetaan, että huolimatta eurooppalaisten kaupunkien moninaisuudesta niillä on samoja kehityssuuntia. Tällaisia ovat globalisaatio ja talouden rakennemuutos, sosiaaliset muutokset ja syrjäytyminen, ympäristöpaineet ja taloudelliset paineet. Asiakirjassa esitetään entistä paremmin koordinoitu ja kohdennettu yhteisön kaupunkipoliittinen toiminta neljän toisiinsa sidoksissa olevan tavoitteen kautta:

1. Hyvinvoinnin takaavan talouskehityksen vahvistaminen ja työllisyyden parantaminen.
2. Syrjinnän ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisy.
3. Kaupunkiympäristön parantaminen: paikallisesti ja globaalisti kestävä kehitys.

4. Hyvän kaupunkihallinnon ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien edistäminen.

Komissio aikoo parantaa kaupunkiasioiden koordinaatiota eri yksiköiden välillä, mm. yksiköiden välisen työryhmän avulla. Komissio suunnittelee myös asiantuntijaryhmän perustamista käsittelemään kaupunkiasioita. Wienin kaupunkiforumin kaltaisia avoimia keskustelutilaisuuksia järjestetään säännöllisesti.

Komissaari **Monika Wulf-Mathies** totesi asiakirjan olevan iso harppaus eteenpäin kaupunkiasioiden tiedostamisessa. Valmistelu on pääosasto XVI:n koordinoima; asiakirja kattaa laajasti EU-politiikkaa.

Paikalla olleen liikennekomissaari **Neil Kinnock**'n myötä liikennekysymyksistä keskusteltiin paljon. Keskustelussa asiat etenivät kaupunkien kehittämiseen siten, että välillä hämmennyttiin, mihin kaikkien oikeastaan halutaan EU-tasosta puuttumista.

Erilaisia kaupunkeja

Eurooppalaisten kaupunkien erilaisuus tunnustettiin. Edellä mainitussa kaupunkiasiakirjassa ei haluta antaa universaalia kaupungin määritelmää vaan todetaan, että kaupungin ja kaupunkiseudun täsmällinen määritelmä vaihtelee maittain.

Pienten ja keskisuurten kaupunkien tärkeä rooli tuli esille monella tavalla, mm. monikeskisen kaupunkijärjestelmän

saavuttamisessa ja metropolisoitumisen vastavoimana. Globalisaation todettiin synnyttävän suurten metropolialueiden keskinäistä verkottumista, jonka verkoston jatkoksi keskisuurten ja pientenkin kaupunkien tulee linkittyä, osaksi innovaatiotietejä.

Paljon erilaisia puheenvuoroja sisältävästä forumista jokaisen osallistujan on helppo räättälöidä oma näkemyksensä. Vaikka forumista voi vetää monenlaisia johtopäätöksiä, on todettava, että EU:n

kaupunkipolitiikan määrittely on täsmennyntynyt ja konkretisoitunut parin viime vuoden aikana merkittävästi. Kun joskus kaupunkipolitiikan perusteluksi todettiin, että kehittämisspolitiikkaa tulee toteuttaa myös siellä missä suurin osa ihmisistä asuu, niin edelleen pätee se, että jos EU alue- ja rakennepolitiikassaan sivuuttaa kaupunkien asiat, se sivuuttaa asiat, jotka koskettavat 80 prosenttia sen kansalaisista.

Heli Sajets

Muuta

Harjoittelijoita EU-projekteihin

Tampereen Yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen (TYT) kouluttamat EU-projektitaitajat hakevat projektityöpaikkoja.

Ajankohtainen koulutus

Järjestyksessä toinen EU-projektitaitajakoulutus alkoi syyskuussa 1998 ja kestää huhtikuuhun 1999 asti. Koulutusohjelmassa annetaan osallistujille valmiudet erilaisten EU-projektien valmisteluun, hakemusten laadintaan, projektien hallintoihin, koordinoimisiin ja evaluointiin.

Koulutukseen osallistuvat 20 akateemisesti koulutettua saavat kursseilla kokonaiskuvan EU:n hankerahoitusmahdollisuuksista sekä yleisimmistä rahoituslähteistä ja niiden uudistuksista. Lisäksi kursseilla opiskellaan tietotekniikkaa ja sen tuomia mahdollisuuksia tiedonhankinnassa.

Projektityöjakso

Projektityöjakson yhteistyökumppaneiden haku on parhaillaan käynnissä. Eri alojen organisaatioilla on mahdollisuus saada EU-projektitoimintaan perehtynyt

henkilö erilaisiin EU-projekteihin liittyviin tehtäviin.

Koulutuksen projektityöjakso on ajalla 18.1.–17.4.1999 ja jakson kokonaiskustannus työnantajalle on 6 500 mk.

Lisätietoja antaa:

Kurssinjohtaja Tuija Rantala
puh. 03-215 7035
fax 03-215 7302
sähköposti: tyturan uta.fi
<http://www.uta.fi/tyt/eu-proj/>

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka

Vuoden viimeinen NÄRP-kokous

Vuoden viides NÄRP-kokous pidettiin 24.11.1998 Kööpenhaminassa. Suomi edusti **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä. Samalle päivälle suunniteltu pohjoismaiden alueministerien kokous peruuntui.

NÄRP-kokouksessa päätettiin muutamista rahoitushakemuksista ja rajaseutyhteistyöalueiden rahoituksesta vuonna 1999 sekä käsiteltiin mm. Islannin puheenjohtajuusohjelmaa, uuden yhteistyöohjelman valmistelua, rajaesteitä koskevaa selvitystä ja Skotlant-yhteistyötä. Lisäksi saatiin selostus uusista toimenpiteistä aluepolitiikan koordinoimien parantamiseksi Norjassa.

NÄRP myönsi/varasi rahoitusta kolmelle hankkeelle. Ympäristövaikutuksia tarkastelevan verkoston toimintaan myönnettiin 300 000 DKK vuodelle 1999 ja tehtiin saman suuruinen varaus seuraavalle vuodelle.

Pohjois-Atlanti-yhteistyölle, Pohjoiskalottineuvostolle, Merenkurkun neuvostolle, Keskipohjola-komitealle ja Saaristoyhteistyölle myönnettiin kullekin 50 000 DKK rajan ylittävien kulttuuripanostusten kehittämiseen. Lisäksi varattiin 1,0 MDKK tulevaisuuden alueellisia mahdollisuuksia ja ongelmia koskevaa tutkimusohjelmaa varten.

Viime vuonna päätettiin rajaseutyhteistyöalueiden indikaatiivisista rahoitusraameista vuosille 1998–99 sekä vuoden 1998 rahoituksesta. Nyt esillä oli vuoden 1999 rahoituksesta päättäminen. Viidelle rajaseutyhteistyöalueelle rahoitusta myönnettiin indikaatiivisten kehysten mukaisesti. Neljän muun yhteistyöalueen osalta ei vielä tehty lopullista päätöstä. Pohjoiskalottineuvostolle ja Keskipohjola-komitealle myönnettiin tässä vaiheessa vain puolet varatusta summasta. Lop-

pu voidaan myöntää myöhemmin, mikäli määrätty ehdot täyttyvät. Östfold/Bohuslän- ja ARKO-yhteistyön osalta päätökset tehdään vasta ensi vuonna, kun pyydytetyt lisäselvitykset on saatu.

Uuden yhteistyöohjelman valmistelun osalta päätettiin, että PMN:n nykyinen aluepoliittinen käsittelijä **Öystein Imset** kirjoittaa rajaseutyhteistyötä koskevan osuuden ja sitä käsitellään NÄRP:n seuraavassa kokouksessa helmikuussa 1999. Muilta osin on tarkoitus että kirjoitustyöstä vastaa **Sverre Sogge** Norjan Statskonsultista (Sogge on aikasemmin toiminut aluepoliittisena valmistelijana Norjan hallinnossa). Ohjelmaluonnos kokonaisuudessaan esitellään alueministereille kesäkuun lopussa.

Skotlanti-yhteistyön osalta päätettiin, että Skotlannin edustajat kutsutaan NÄRP:n toukokuun kokoukseen keskustelemaan yhteistyön arviointiraportista (ks. edellinen Alue-Integraattori) ja mahdollisesta tulevasta yhteistyöstä. NÄRP keskustelee asiasta alustavasti helmikuun kokouksessaan.

NÄRP:n seuraava kokous pidetään 24.2.1999 Kööpenhaminassa ja sitä seuraava 5.5.1999 Tukholmassa. Kolmas kokous pidetään alueministerien kokouksen yhteydessä kesäkuun lopussa Islannissa.

Aluepoliittisen käsittelijän paikka Pohjoismaiden Ministerineuvoston sihteeris-

tössä Kööpenhaminassa on ollut auki ja uusi käsittelijä valittaneen vielä ennen joulua. Toimen nykyinen haltija Öystein Imset Norjasta lopettaa kevättalvella 1999 ja uusi henkilö aloittanee työnsä myöhemmin keväällä.

Harry Ekestam

Pohjoismaisia julkaisuja

North-lehden ilmestymisessä on ollut vajaan vuoden katkos sairaustapauksesta johtuen. Nro 1/98 on nyt ilmestynyt ja Nro 2-3/98 ilmestyy piakkoin.

North 1/98 -lehden teemana on uudestaan lisääntynyt poismuutto Pohjolan syrjäseuduilta. **Tomas Hanell** kuvaa kehitystä vuoden 1997 ennakkotilastojen

valossa. Lisäksi asiaa valotetaan erikseen Islannin osalta **Keneva Kunzin** artikkelissa. Muista artikkeleista mainittakoon **Hallgeir Aalbu**n vertaileva analyysi Norjan ja Ruotsin aluepolitiikan viimeaikaisista kehityssuunnista sekä **Sverre Jervellin** haastattelu, jossa hahmotellaan Norjan post-nationalistista tulevaisuutta.

North-lehden voi tilata osoitteesta:

Scandinavian University Press
Customer Services
P.O.Box 2959 Tøyen
N-0608 Oslo

puh.: +47 22 57 53 00
fax: +47 22 57 53 53

Harry Ekestam

SVENSK RESUMÉ

■ Året 1998

Regional- och strukturpolitiken kommer att bli den stora utmaningen under det kommande året. Finland måste sörja för att Agenda 2000 lotsas i hamn innan utgången av året. Det här är veterligen den mest omfattande och mest internationella utmaning som den finska statsapparaten haft under fredstid. Regionalpolitiken innehåller också andra krävande uppgifter. De nuvarande programmen bör slutföras effektivt. Det räcker inte med att pengarna går åt, utan de bör användas till de ur regionalpolitisk synvinkel viktigaste projekten. Ett varmt tack för ett gott samarbete under det gångna året!

Paavo Pirttimäki

■ Strukturfondsreformen under Österrikes ordförandeskap

Arbetet under Österrikes ordförandeskap har framskridit raskt. Österrike har lyckats framlägga godtagbara kompromissförslag i de centralaste strukturpolitiska frågorna och den egentliga politiska beslutsprocessen kan ta vid. Österrike har lyckats i förberedelserna av strukturfondsreformens tekniska frågor men har misslyckats totalt i att föra frågorna vidare i den politiska processen. På toppmötet i Wien 6.12. lyckades ordförandelandets strävan till ett gemensamt uttalande endast fördjupa motsättningarna. Det enda resultatet från toppmötet förblev en försäkran om att tidtabellen håller: i mars skall alla lösningar vara klara. Sedd ur

Finlands synvinkel är Agenda 2000 förslaget bra då det gäller strukturfondsreformen. Enligt Eurostats senaste BNP statistik kommer östra Finland att ingå i mål ett programmet. Under de senaste veckorna har vi fått ny information om hur olika kriterier skall betonas vid uträkning av stödintensiteterna. Det förefaller som om kriterierna och betoningen av dem inte är de bästa möjliga för oss. Betoningen av arbetslösheten är liten och betydelsen av förmögenhet betonas. Man betonar sådana välfärdsåtgärder som inte prioriteras högt i väl organiserade länder. Vår andel av strukturfondsfinansieringen kommer att vara på en hygglig nivå trots att den blir mindre än väntat. Det viktiga är dock frågan om hur pengarna används. I fortsättningen bör man aktivt jobba för att få permanenta resultat av de strukturåtgärder som finansieras av EU.

Risto Tienari

■ Mål 6 -programmet

Mål 6 -programmets övervakningskommitté höll sitt möte i Helsingfors 1.-2.12.1998. Programmet har framskridit bra i samtliga åtta landskap där programmet förverkligas. Enligt läget i september har 65 procent av programmets EU-medel bundits upp genom beslut av ansvarsmyndigheterna. Under den återstående programperioden kommer man att sätta in specialåtgärder för att utveckla den mekaniska träbranschen, informationsteknologin, turismen, användningen av trä i energiproduktionen, naturenlig produktion samt små och medelstor fö-

retagsamhet.

Marja Taskinen

■ Mål 2 -programmet

På mål 2 -programmets övervakningskommittémöte 14.-15.12.1998 i Imatra ändrade man bl.a. på programmets finansieringsplan. Programmets tyngdpunkt ligger fortfarande på företagsverksamhet (41 %). En tilläggsfinansiering på ca 45 milj. mk EU-finansiering överfördes till infrastruktur som stöder företagsverksamhet, stadsmiljö samt till utveckling av kultur och turism. Programmets framskridande växlar beroende på område. Bäst har programmet förverkligats på områden med liten finansieringsram (Östra Nyland och Egentliga Finland). Av hela mål 2 -programmets finansieringsram för åren 1997-99 har enligt uppgifter från slutet av september uppbundits 46 procent av medlen.

Tarja Arajarvi

■ Mål 5 b -programmet

Mål 5b -programmets övervakningskommitté höll sitt sjunde möte 10.-11.12.1998 i Seinäjoki. På mötet beslöt man bl.a. om användningen av indexeringsmedlen för åren 1998-99, ändrade på programmets finansieringsram genom nyriktning av medel på fem 5b-områden samt diskuterade LEADER II -programmets framskridande. Av 5b-pro-

grammets medel har nu ca 70 procent bundits till projekt. Programmet håller tidtabellen och samtliga medel kommer att bindas innan utgången av 1999. Hitills har 7700 projekt startats.

Pasi Rantahalvari

■ INTERREG II A

INTERREG-programmen för södra Finlands kustregion, syd-östra Finland och Karelen har hållit sina övervakningskommittémöten. På mötena godkände man bl.a. mellanvärderingsrapporten som den gemensamma programvärderaren gjort upp. Värderaren hade en positiv syn på programmets framskridande.

Tiina Ranta-Lassila

■ Östersjöns INTERREG II C

Styrnings- och övervakningskommittéerna för Östersjöns INTERREG II C-program hade sina möten i Kiel 2.–4.12.1998. Styrningskommittén behandlade den andra ansökningsomgångens inalles 41 ansökningar. Ansökningarna uppgick till sammanlagt 17,9 miljoner ecu vilket betydde en överskridning av den resterande finansieringsramen på 3,6 miljoner ecu. Av ansökningarna var 11 från Finland. 22 projekt godkändes. Styrningsgruppen beslöt att anordna en tredje ansökningsomgång i nästa år för de resterande 3–4 miljoner ecu av EU-finansieringen. En evaluering söks för mellanvärderingen som skall utföras på våren. Intresserade kan kontakta programmets hemsida: spatial.baltic.net.

Harry Ekestam

■ Artikel 10 -programmet

Under programmets första och andra ansökningsomgång har man valt att finansiera sammanlagt åtta projekt och bundit ca en fjärdedel av programfinansieringen. På senaste möte i början av oktober beslöt man att anordna ett seminarium som hölls i december. Grundidén med seminariet som besöktes av 110 personer var att utveckla projekt-idéer till genomförbara projekt. Programmets tredje ansökningsomgång avslutas 23.12.1998.

Harry Ekestam

■ URBAN

Övervakningskommittén för URBAN höll sitt möte i Helsingfors 20.11.1998. Övervakningskommittén stiftade samtidigt bekantskap med några projekt i Helsingfors- och Vanda-URBAN. Programmets värderingsgrupp presenterade nuläget i värderingen. Det att programmets målsättningar är allmänna och ställvis fattas har försvårat värderingsarbetet.

Mika Honkanen

■ Växelverkan mellan städer och landsbygd

Ett ESDP-seminarium som behandlade växelverkan mellan städer och landsbygd hölls i Spanien 15.–16.10.1998. På seminariet behandlade man växelverkan både som ett gemensamt tema som omfattar hela Europa och förverkligandet av ESDP genom exempel på några INTERREG II C och Artikel 10 -projekt.

Mika Honkanen

■ Praktikanter till EU-projekten

Fortbildningscentralen för Tammerfors universitet har utbildat specialister på EU-projekt som söker projektarbetsplatser. Projektarbetet sker under tiden 18.1.–17.4.1999 och helhetskostnaden för arbetsgivaren är 6500 mk. Tilläggsinformation ges av **Tuija Rantala** (kontaktuppgifterna i den finska artikeln).

■ Årets sista NÄRP-möte

Årets femte NÄRP-möte hölls 24.11. i Köpenhamn. På mötet beslutade man om några finansieringsansökningar och finansieringen av gränsområdessamarbetet för 1999. Man behandlade också bl.a. programmet för Islands ordförandeskap, beredningen av det nya samarbetsprogrammet, utredningen rörande gränshinder och Skotland-samarbetet. Den nuvarande regionalpolitiska handläggaren Öysten Imset från Norge slutar på vårvintern 1999. En ersättare väljs antagligen senare på våren.

Harry Ekestam

■ Nordiska publikationer

North-tidningen har inte utkommit på ett år på grund av ett sjukdomsfall.

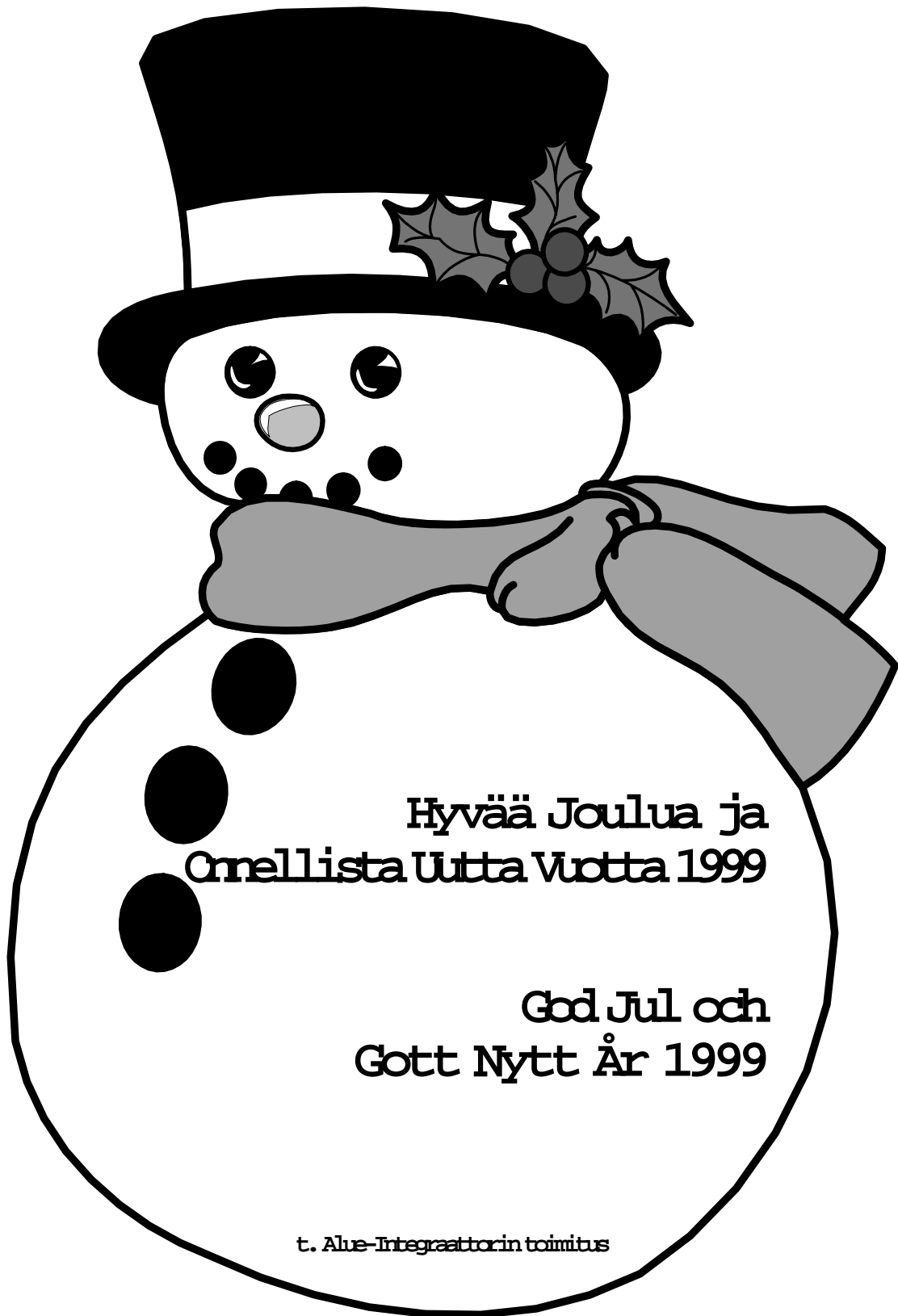
North 1/98 -tidningens tema är den ökande flyttningsrörelsen från de nordiska utkantsområdena. Tidningen kan beställas från: Scandinavian University Press (fax + 47 22 57 5353 eller tel. + 47 22 57 5300).

Harry Ekestam

Alue-Integraattorin internet-osoite: <http://www.intermin.fi/sm/alueet/aluekeh.htm>

TOIMITUS

Julkaisija: Sisäasiainministeriön aluekehitysosasto • **Toimituskunta:** Tiedotustiimi • **Vastaava toimittaja:** Tiina Ranta-Lassila, puh. (09) 160 3423, fax (09) 160 4655, e-mail: tiina.ranta-lassila@sm.intermin.fi • **Svensk resumé:** Leif Ehrstén • **Taitto:** Tuula Kostia • **Tilaukset:** Raili Markoff, puh. (09) 160 4532, fax (09) 160 4655, Sisäasiainministeriö, PL 257, 00171 HELSINKI, julkaisu on maksuton • **Monistus:** Sisäasiainministeriön monistamo

Hyvää Joulua ja
Omnellista Uutta Vuotta 1999

God Jul och
Gott Nytt År 1999

t. Alue-Integraattorin toimitus